

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
СУМСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

5 квітня 2017 року

м. Суми

№02-08/662

**Товариство з обмеженою
відповідальністю «Водоторгприлад»**
пров. Сковороди, 1, м. Охтирка,
Сумська обл., 42700

**Про припинення дій, які містять ознаки
порушення законодавства про захист
економічної конкуренції, усунення причин
виникнення цих порушень та умов, що їм сприяють**

В ході розгляду заяви гр. Ххххххххх Х.Х. (вул. Хххххххх, ХХ, кв. ХХ, м. Охтирка) від 03.01.2017 б/н (вх. №01-26/1-Б від 06.01.2017) стосовно неправомірності дій товариства з обмеженою відповідальністю «Водоторгприлад» (далі – ТОВ «Водоторгприлад», Товариство), що полягають у видачі технічних умов на встановлення лічильників обліку холодної та гарячої води в 9-ти поверховому (для квартир малосімейного типу) гуртожитку НГБУ «Охтирканафтогаз» по вул. Хххххххх, ХХ м. Охтирка, які містять необґрунтовані вимоги щодо місця встановлення квартирних засобів обліку спожитої води

ВСТАНОВЛЕНО:

ТОВ «Водоторгприлад» (Сумська обл., м. Охтирка, пров. Сковороди, 1, ідентифікаційний код – 31641315) є юридичною особою, має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в установах банків, печатку із власним найменуванням.

Отже, ТОВ «Водоторгприлад» у значенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання, і до нього можливе застосування положень цього Закону.

Основним видом діяльності Товариства є надання послуг з централізованого водопостачання, які останнє надає на підставі безстрокової Ліцензії АГ 500091, виданої Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг 19.02.2013.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» ринки централізованого водопостачання та водовідведення віднесено до сфери діяльності суб'єктів природних монополій.

Частиною 5 статті 19 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавцем послуг з централізованого постачання холодної води та послуг з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем) для об'єктів усіх форм власності визначено суб'єкта господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та водовідведення.

Враховуючи вищезазначене, відповідно до частини 1 статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ТОВ «Водоторгприлад» має ознаки суб'єкта господарювання, що займав монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого постачання холодної води у територіальних (географічних) межах м. Охтирка, де розташовані діючі мережі Товариства, у 2015 – 2016 роках та продовжує його займати у поточному періоді 2017 року.

Основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері надання та споживання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення між їх виробниками/виконавцями і споживачами, їх права та обов'язки визначені Законами України «Про питну воду та питне водопостачання» та «Про житлово-комунальні послуги».

Крім того відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг, і фізичною та юридичною особою, яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, регулюються Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 №630 (далі – **Правила надання послуг**).

Порядок користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення населених пунктів України юридичними особами незалежно від форм власності і підпорядкування та фізичними особами-підприємцями, що мають у власності, господарському віданні або оперативному управлінні об'єкти, системи водопостачання та водовідведення, які безпосередньо приєднані до систем централізованого комунального водопостачання та водовідведення і з якими виробником укладено договір на отримання питної води, скидання стічних вод, також визначений Правилами користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 №190 (далі – **Правила користування системами**).

Відповідно до матеріалів заяви, 9-ти поверховий гуртожиток (для квартир малосімейного типу), розташований по вул. Ххххххх, ХХ (м. Охтирка) (далі – Гуртожиток) є власністю публічного акціонерного товариства «Укрнафта» (далі – ПАТ «Укрнафта») та знаходиться на балансі нафтогазовидобувного управління «Охтирканафтогаз» (далі – НГВУ «Охтирканафтогаз»).

Мешканці Гуртожитку проживають у ньому на підставі ордерів на жилу площу, виданих НГВУ «Охтирканафтогаз».

Наразі послуги з централізованого постачання холодної води до Гуртожитку надаються ТОВ «Водоторгприлад» на підставі договору про надання послуг з централізованого водопостачання від 07.03.2013 №4/260В/12/1-Р/117-Р, укладеного з НГВУ «Охтирканафтогаз».

Відповідно до вищезазначеного договору Гуртожиток обладнаний загальнобудинковим засобом обліку спожитої холодної води СГВ-100 №090138.

При цьому за інформацією, наданою НГВУ «Охтирканафтогаз» листом від 02.02.2017 №40-01/603, розрахунки за спожиті мешканцями Гуртожитку послуги з централізованого постачання холодної води здійснюються наступним чином: НГВУ «Охтирканафтогаз» сплачує ТОВ «Водоторгприлад» плату за послуги відповідно до показань загальнобудинкового засобу обліку спожитої холодної води, встановленого у підвальному приміщенні, з наступним її відшкодуванням мешканцями Гуртожитку згідно з нормами споживання.

Слід зазначити, що за твердженнями гр. Хххххххх Х.Х., викладеними у заяві, мешканці Гуртожитку неодноразово звертались до НГВУ «Охтирканафтогаз» стосовно

встановлення квартирних засобів обліку з метою отримання можливості розраховуватись лише за фактично спожитий ними обсяг води.

У зв'язку з зазначеним НГБУ «Охтирканафтогаз» листом від 05.08.2015 №40-01/5808 звернулось до ТОВ «Водоторгприлад» з проханням вирішити питання відкриття особистих рахунків на холодну та гарячу воду для мешканців Гуртожитку та надати технічні умови на встановлення лічильників на кожную кімнату.

У відповідь на вищезазначене звернення ТОВ «Водоторгприлад» листом від 08.09.2015 №386 повідомило НГБУ «Охтирканафтогаз», що послуги з централізованого водопостачання Гуртожитку будуть надаватись у відповідності до діючого договору, а у разі, якщо мешканці гуртожитку, які є субспоживачами по користуванню послугами з централізованого водопостачання основного споживача (НГБУ «Охтирканафтогаз») бажають встановити окремі лічильники, за їх зверненням, з відома НГБУ «Охтирканафтогаз», Товариство надасть вихідні дані на виготовлення відповідної проектної документації (мова оригіналу).

Разом з тим слід зазначити, що на звернення гр. Ууууууууу У.У. від 28.08.2015 б/н, яка мешкає у Гуртожитку, стосовно надання переліку заходів та умов на встановлення квартирних засобів обліку спожитої холодної та гарячої води у зв'язку з отриманням дозволу ПАТ «Укрнафта», а також необхідністю укладення безпосередньо з нею договору на водопостачання та водовідведення ТОВ «Водоторгприлад» не надало вихідних даних або технічних умов на встановлення квартирних засобів обліку спожитої води, натомість повідомило, що з нею, як субспоживачем, не передбачено укладення договорів на надання послуг.

В свою чергу НГБУ «Охтирканафтогаз» листами від 28.09.2015 №40-01/7060 та від 18.11.2015 №40-01/8339 повторно звернулось до ТОВ «Водоторгприлад» з метою отримання технічних умов на встановлення засобів обліку спожитої води в кожній квартирі Гуртожитку для розрахунків за спожиту воду напряму.

У відповідь на вказані звернення ТОВ «Водоторгприлад» були видані технічні умови на встановлення лічильників обліку холодної та гарячої води для квартир малосімейного типу 9-ти поверхового гуртожитку НГБУ «ОНГ» по вул. Хххххххх, ХХ, м. Охтирка, Сумська обл. (далі – Технічні умови), пунктом 3 яких передбачено для індивідуального обліку води встановлення в підвалі в окремому приміщенні відраховуючих квартирних лічильників холодної та гарячої води d15 та прокладання в кожную квартиру споживача окремого трубопроводу до місця користування.

Відповідно до акту від 18.12.2015 б/н, що був наданий НГБУ «Охтирканафтогаз» листом від 02.02.2017 №40-01/603, комісією у складі інженера ВТН, директора СЖК «Нафтовик» та інженера І категорії СЖК «Нафтовик» було проведене обстеження можливості виконання Технічних умов в ході якого було вивчено робочий проект (розділ 83-88-00-ГП Пояснювальна записка, вихідні дані і архітектурно-планувальні креслення) та здійснено комісійне обстеження Гуртожитку за результатами якого встановлено, що прокладання пучка труб водопостачання холодної та гарячої води від лічильників встановлених у підвалі до 50 квартир є неможливим у зв'язку з відсутністю вільних місць (ніші) з підвалу до 9-го поверху Гуртожитку.

На звернення НГБУ «Охтирканафтогаз» стосовно видачі нових технічних умов на встановлення квартирних засобів обліку спожитої мешканцями Гуртожитку води у зв'язку з відсутністю технічної можливості встановлення в окремому ізольованому підвальному приміщенні 50 лічильників та прокладання в кожную з 50 квартир Гуртожитку окремого трубопроводу від лічильника до місця користування, як то передбачено пунктом 3 Технічних умов (листи від 21.12.2015 №40-01/8970 та від 03.11.2016 №40-01/6044), ТОВ «Водоторгприлад» повідомило (лист від 15.01.2016 №33), що така технічна можливість існує, а Технічні умови залишаються без змін.

При цьому власні вимоги щодо встановлення квартирних засобів обліку спожитої мешканцями гуртожитку води у підвальному приміщенні ТОВ «Водоторгприлад»

обґрунтовує положеннями пункту 5.20 Правил користування системами, відповідно до якого у разі необхідності з відома споживача і виробника для обліку води, що витрачається субспоживачем, останній за свій рахунок може встановити засіб обліку, а також пункту 5.2 зазначених Правил, який передбачає, що вузли обліку повинні розташовуватись на мережі споживача, як правило, на межі балансової належності мереж виробника та споживача, або за згодою виробника – в приміщеннях, розташованих безпосередньо за зовнішньою стіною будівлі в місці входу водопровідного вводу.

Разом з тим, відповідно до пункту 1.1 Правил користування системами, останні є обов'язковими для всіх юридичних осіб незалежно від форм власності і підпорядкування та фізичних осіб-підприємців, що мають у власності, господарському віданні або оперативному управлінні об'єкти, системи водопостачання та водовідведення, які безпосередньо приєднані до систем централізованого комунального водопостачання та водовідведення і з якими виробником укладено договір на отримання питної води, скидання стічних вод, а, отже, зазначені Правила регулюють лише відносини, які виникають між ТОВ «Водоторгприлад» та НГВУ «Охтирканафтогаз».

Відносини ж між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг, і споживачем – фізичною особою, яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого постачання холодної та гарячої води і водовідведення регулюються Правилами надання послуг.

Таким чином, посилення ТОВ «Водоторгприлад» на положення пункту 5.2 Правил користування системами при висуненні вимог щодо встановлення квартирних засобів обліку спожитої мешканцями Гуртожитку води у підвальному приміщенні, а не безпосередньо у їх квартирах є безпідставним.

Відповідно до пункту 5.20 Правил користування системами у разі необхідності з відома споживача і виробника для обліку води, що витрачається субспоживачем, останній за свій рахунок може встановити засіб обліку, при цьому пунктом 5.23 Правил визначено, що розрахунки за використану воду згідно з показами засобів обліку здійснюються з моменту опломбування їх з'єднувальних частин до вузла обліку представником виробника.

Згідно з підпунктом 5 пункту 29 Правил надання послуг споживач має право на установлення квартирних засобів обліку та взяття їх на абонентський облік, а виконавець, в свою чергу, зобов'язаний забезпечувати за заявою споживача взяття на абонентський облік у тижневий строк квартирних засобів обліку (підпункт 9 пункту 32 Правил надання послуг).

При цьому пунктом 9 Правил надання послуг передбачено, що у квартирі (будинку садибного типу) роботи з установлення засобів обліку води проводяться спеціалізованою організацією, виконавцем, виробником чи постачальником за рахунок коштів споживача. Квартирні засоби обліку беруться виконавцем на абонентський облік.

Таким чином, Правилами надання послуг для обліку води, що споживається фізичними особами, які мешкають у багатоквартирних житлових будинках, передбачено встановлення засобів обліку безпосередньо в їх квартирах.

Враховуючи положення вищезазначених нормативно-правових актів, мешканці Гуртожитку, як субспоживачі НГВУ «Охтирканафтогаз», мають право на встановлення з відома останнього та ТОВ «Водоторгприлад» засобів обліку спожитої води безпосередньо у їх квартирах та взяття їх Товариством на абонентський облік.

Слід зазначити, що ТОВ «Водоторгприлад» у відповіді на вимогу голови територіального відділення щодо надання інформації від 19.01.2017 №02-10/62, наданий листом від 06.02.2017 №56, зазначило, що навіть у разі встановлення мешканцями Гуртожитку засобів обліку спожитої води у квартирах основним споживачем залишиться ПАТ «Укрнафта», як власник Гуртожитку, а мешканці Гуртожитку, як субспоживачі, в свою чергу, мають розраховуватись за спожиті послуги з централізованого постачання холодної води з ПАТ «Укрнафта».

Разом з тим, відповідно до інформації, наданої ТОВ «Водоторгприлад» листом від 06.02.2017 №56, останнє здійснює розрахунки з гр. Zzzzzzzzzz Z.Z., який проживає у квартирі №ZZ Гуртожитку, напряду, на підставі укладеного з ним договору про надання послуг з централізованого водопостачання від 01.11.2015 №4580/15 та відповідно до показань засобів обліку спожитої води, встановлених безпосередньо у його квартирі.

Варто зазначити, що відповідно до частини 2 статті 32 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» у разі наявності засобів обліку оплата комунальних послуг здійснюється виключно на підставі їх показників на кінець розрахункового періоду згідно з умовами договору, крім випадків, передбачених законодавством. Крім того, пунктом 10 Правил надання послуг визначено, що виконавець і споживач не мають права відмовлятися від врахування показань засобів обліку.

Крім того пунктом 11 Правил надання послуг визначено, що у разі встановлення будинкових засобів обліку води у багатоквартирному будинку, де окремі квартири обладнані квартирними засобами обліку, споживач, який не має квартирних засобів обліку, оплачує послуги згідно з показаннями будинкових засобів обліку, не враховуючи витрати води виконавця, юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, які є власниками або орендарями приміщень у цьому будинку, та сумарних витрат води за показаннями усіх квартирних засобів обліку. Різниця розподіляється між споживачами, які не мають квартирних засобів обліку, пропорційно кількості мешканців квартири в разі відсутності витоків із загальнобудинкової мережі, що підтверджується актом обстеження, який складається виконавцем у присутності не менш як двох мешканців будинку.

За наявності витоків із загальнобудинкової мережі споживачі, які не мають квартирних засобів обліку, оплачують послуги з холодного, гарячого водопостачання та водовідведення за встановленими нормативами (нормами) за місяць, у якому ці витрати виявлено.

Враховуючи зазначене, ТОВ «Водоторгприлад», включивши до Технічних умов вимоги щодо встановлення засобів обліку спожитої мешканцями Гуртожитку води у підвальному приміщенні, а не в їх квартирах, при тому, що технічна можливість виконання таких вимог відсутня, позбавило мешканців Гуртожитку можливості здійснювати розрахунки лише за фактично спожитий обсяг води.

Крім того, встановлення засобів обліку спожитої води у підвальному приміщенні унеможливило здійснення у будь-який час самостійного контролю мешканцями Гуртожитку за обсягами спожитої води.

По суті, такі дії ТОВ «Водоторгприлад» призводять до ущемлення інтересів мешканців Гуртожитку, адже за відсутності квартирних засобів обліку розрахунки за воду проводяться за нормами водоспоживання відповідно до зареєстрованої кількості мешканців.

Вищезазначені дії ТОВ «Водоторгприлад» були б неможливими у разі, якщо б останнє зазнавало значної конкуренції на ринку, адже у такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями послуг з надання вихідних даних, а також рекомендацій щодо типу засобів обліку спожитої води і, у разі вчинення неправомірних дій, обрали б іншого виконавця послуг.

Таким чином, дії ТОВ «Водоторгприлад», які полягають у включенні до технічних умов на встановлення лічильників обліку холодної та гарячої води для квартир малосімейного типу 9-ти поверхового гуртожитку НГБУ «ОНГ» по вул. Хххххххх, ХХ, м. Охтирка, Сумська обл. необґрунтованих вимог щодо місця встановлення квартирних засобів обліку спожитої мешканцями Гуртожитку води містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини 2 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого постачання холодної води у територіальних (географічних) межах м. Охтирка, де розташовані діючі місцеві (локальні)

мережі Товариства, шляхом встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

На підставі наведеного, керуючись статтями 12, 12-1, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає товариству з обмеженою відповідальністю «Водоторгприлад» такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. У місячний строк з дня отримання цих рекомендацій припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, шляхом скасування технічних умов на встановлення лічильників обліку холодної та гарячої води для квартир малосімейного типу 9-ти поверхового гуртожитку НГБУ «ОНГ» по вул. Хххххххх, ХХ, м. Охтирка, Сумська обл. та видачі за зверненням мешканців зазначеного гуртожитку нових приведених у відповідність до чинного законодавства технічних умов.

Про результати розгляду цих рекомендацій повідомити Сумське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у десятиденний строк з дня отримання.

Про результати виконання цих рекомендацій повідомити Сумське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у п'ятиденний строк з дня їх виконання.

Разом із тим, доводимо до Вашого відома, що за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення законодавства про захист економічної конкуренції, провадження у справі не розпочинається.

Голова колегії

Є. М. Касьян

Члени колегії

В. М. Коваленко

С. В. Гусак

А. О. Товстуха